

TEZĂUR LITURGIC
23 APRILIE
SF. IUSTIN POPOVICI

VIAȚA
SF. MARE
MUCENIC
GHEORGHE,
PURTĂTORUL
DE BIRUINȚĂ

BELGRAD, 1973

Архимандрит ЈУСТИН Поповић ЖИТИЈА СВЕТИХ

23. АПРИЛ СТРАДАЊЕ СВЕТОГ СЛАВНОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА ПОБЕДОНОСЦА

Засевши на престо римскога царства безбожни Диоклецијан[1] се веома стараше за погано идолослужење. Нарочито је много поштовао Аполона[2] као неког тобожњег предсказивача, јер је у мртвом кипу Аполоновом обитовао демон, који је давао одговоре питањима, лажно пророкујући о будућности, пошто се пророштва његова не збиваху. Једном Диоклецијан упита Аполона поводом неке ствари[3], и доби овакав одговор од демона: Не могу истински да претсказујем будућност, јер ми сметају праведни људи на земљи, и због њих лажу гатарски трonoшци[4] у идолиштима; ти праведници уништавају нашу силу. - Онда Диоклецијан распитиваше жречеве: Ко су ти праведници на земљи, због којих бог Аполон не може да прориче? Жречеви одговорише: Хришћани су праведници у поднебесју.

Чувши то, Диоклецијан се испуни гнева и јарости на хришћане, и обнови гоњење против њих које већ беше престало. И одмах разасла на све стране царства свог наређење да се убијају праведни, невини и непорочни људи Божји. Тада пустише из тамница прељубочинце, разбојнике и развратнике, а напунише их исповедницима истинитога Бога. Било је страшних призора широм целог царства: хришћани су стављани на најстрашније муке, и то сваки дан. А када са свих страна, нарочито из источних провинција, стадоше стизати цару извештаји, пуни клевета на хришћане, и у којима су јављали да хришћани низашта не сматрају царско наређење, и да их је бескрајно много, и да их стога или треба оставити на миру у њиховој вери или их ис-требити, тада цар сазва код себе у Никомидију[5] на савет са свих страна ангипате и игемоне, намеснике своје, Кнезове и велможе, и цео сенат. На том скупу цар даде израза својој јарости против хришћана, и нареди да сваки изрази своје мишљење по овој ствари. Пошто су многи говорили много, напослетку цар изригну овакав отров: "Ништа није чесније и потребније него - поштовати древне отачке богове". Пошто ову његову изјаву сви прихватише, он продужи: "Ако се сви са овим слажете и хоћете ревносно

то да испуњујете, и ако љубав моју цените, онда се потрудите на све могуће начине да хришћанску веру, која је противна боговима нашим, потпуно истребите широм целог царства нашег. А да бисте то што успешније обавили, ја вам свим силама стојим на располагању". -Ову цареву реч сви усвојише и похвалише. Но Диоклецијан је још двапут сазивао сенат и саветовао се по овој ствари. И одлука би непоколебљиво утврђена, и народ обавештен о њој.

У то време беше у римској војсци чудесни војник Христов свети Георгије, рођен у Кападокији[6] као син угледних и благочестивих родитеља. Он измалена би научен побожности. Као дете он остаде сироче, пошто му отац мученички пострада за Христа, а мајка се са њим пресели у Палестину, јер она беше родом из Палестине и имађаше тамо огромна имања и наслеђе. Када порасте Ђорђе, он беше веома леп, кршан и храбар. Стога би узет у војску, где доспе у двадесетој својој години до чина трибуна[7] и доби за старешину једног нарочитог пука. Због показане храбрости у биткама, цар Диоклецијан га произведе за комита[8], за војводу, пре но што се знало да је хришћанин. Тада му је било двадесет година, и мајка му се већ беше упокојила у Господу. И кад

се по оном царевом крвничком наређењу стаде вршити истребљење хришћана, Ђорђе беше на служби при цару Диоклецијану. Видевши још првог дана како незнабошци страховито муче хришћане, и дознавши да се неправедно наређење царско не може нипошто променити, он изведе закључак да је ово време врло погодно за спасење. И он одмах раздаде убогима све што имађаше код себе: злато, сребро и одећа; и робовима што беху код њега дарова слободу; за имања у Палестини написа завештање, да се раздаду невољнима, и да се тамошњи робови његови пусте на слободу.

Трећега дана незнабожни цар држаше веће са својим поганим кнезовима о даљем крвничком убијању невиних хришћана. Тада храбри војник Христов свети Ђорђе одбаци сваки људски страх, и, утврђен Богом у страху Божјем, он ступи пред цара усред тог безбожног и безаконог већа, и светла лица и јуначне душе стаде им овако говорити: "Докле ћете, о царе, и ви кнезови и сенатори, који сте одређени да управљате по добрим и праведним законима, искаљивати на хришћанима јарост своју, и умножавати бес свој, и доносити безаконе законе, и изрицати неправедне пресуде над невинима који никога нису увредили? Докле ћете гонити и мучити те невинне људе и

приморавати их на ваше безумно безбожје, њих који су добро утврђени у побожности? Идоли ваши нису богови, нису! Не обмањујте себе лажима! Христос је једини Бог! И он је једини Господ у слави Бога Оца, све Њиме постаде, и све се Светим Духом Његовим држи. Стога, или сами познајте истину и научите се побожности, или не узнемирујте безумљем вашим оне који имају и знају истину и побожни су.

Оваквим речима Борђевим и неочекиваној смелости његовој сви се зачудише и на цара погледаше, желећи да чују шта ће он на то рећи. А он, као избезумљен или громом ошамућен, сеђаше ћутећи; и задржавајући у себи лавину гнева, даде руком знак своме пријатељу, антипату Магнецију, да одговори Ђорђу. Магнеције позва ближе к себи Ђорђа, и упита га: Ко те побуди на таку смелост и велеречивост? Светитељ одговори: Истина. Магнеције га упита: А шта је истина? Георгије одговори: Истина је сам Христос кога ви гоните. Упита га Магнеције: Дакле, и ти си хришћанин? Одговори свети Георгије: Слуга сам Христа Бога мог и, уздајући се у Њега, добровољно ступих пред вас да сведочим о истини.

На ове речи светитељеве настаде граја и комешање и вика у већу. Онда Диоклецијан нареди преко бирова да ућуте, и загледавши се у

светитеља познаде га, па му овако говораше: Ја сам се и раније дивио твојој благородности, Георгије! Оценивши те по заслуги за твоју храброст, ја сам те одликовао не малим чиновима. И сада, ма да не говориш у своју корист, ипак ти због твоје памети и храбрости као отац саветујем и препоручујем оно што је корисно по тебе: не лишавај себе војничке славе и части чина твога, и непокорношћу својом не излажи мукама цвет младости своје, већ принеси боговима жртву, па ћеш добити од нас велика одликовања.

На то свети Ђорђе одговори цару: О царе, боље је да ти мноме познаш истинитог Бога и Њему принесеш милу жртву хвале! Он би те удостојио бољег, бесмртног царства, јер је ово царство које сада уживаш - непостојано, ништавно и брзо пропада, те и све што од њега долази - краткотрајно је и ништа не користи примаоцима. Ништа што припада твоме царству не може ослабити моју побожност к Богу моме; и никакав вид мука не може уплашити душу моју нити поколебати ум мој.

Док је светитељ говорио то, цар се сав запали гневом и, не допуштајући му да своју реч доврши, он нареди војницима да Георгија копљима отерају из већнице и вргну у тамницу. Војници се одмах дадоше на посао да то изврше;

и када се једно копље дотаче тела светитељева, одмах гвозђе постаде као олово, јер се сави као олово, а уста мученикова беху пуна хвале Богу.

Увевши мученика у тамницу, војници га прострше по земљи лицем горе, ноге му у кладе забише, и камен велики на груди му положише, јер тако нареди мучитељ. Трпећи то, светитељ непрестано узношаше благодарност Богу све до идућег дана. И када се раздани, цар опет изведе мученика на суд. И угледавши како га је тешки камен био пригњечио, упита га: Јеси ли се раскајао, Георгије, или си још непокоран? А светитељ, пошто му груди беху пригњечене, једва могаше говорити, и рече: Зар ти мислиш, царе, да сам ја већ толико изнемогао, те ћу се због тако малог мучења одрећи своје вере? Пре ћеш ти изнемоћи мучећи ме, него ли ја мучен.

Тада Диоклецијан нареди да се донесе велики точак за мучење, под којим беху даске са великим ексерима у облику мачева, рогова, ножева; и беху ти ексери неки прави, неки искривљени, неки повијени као удице. Потом нареди да мученика нага вежу на точак, па точак окрећу, да би оштри ексери, начичкани на даскама под точком, скидали цело тело. Тако мучен, и на парчад кидан, и као трска ломљен, светитељ трпљаше јуначки, и у тој муци он се најпре громко мољаше Богу, затим тихо у

себи благодараше Бога, и не пусти ни уздаха, неко као да спаваше и не осећаше.

Мислећи да је мученик умро, цар радосно похвали богове своје, и повика: Где је Бог твој, Георгије? Зашто те не избави од такве муке? - И онда нареди да га као мртва одвежу од точка, а сам оде код жртвеника Аполоновог. И изненада се наоблачи, и настаде страховита грмљавина, и многи чуше глас одозго који говораше: Не бој се, Георгије, ја сам с тобом! - И мало после тога сину велика и необична светлост, и светлоносни Анђео Господњи, блистава лица, појави се у облику прекрасног младића крај точка и, ставивши руку на мученика, рече му: Радуй се! - И нико не смејаше прићи точку и мученику док се Анђео виђаше. А кад он постаде невидљив, мученик сам сиђе с точка, пошто га Анђео Божји беше одрешио и од рана исцелио, и стаде телом потпуно здрав, благодарјећи Бога и призивајући Га.

Видевши то, војници се страховито уплашите и запрепастише, па отрчаше и обавестише цара који се још бавио у идолишту око приношења жртава идолима. А за војницима иђаше и свети Ћорђе, и он иступи пред цара у идолишту. Кад га угледа, цар прво не вероваше да је то Ћорђе, већ сматраше да је то неко сличан Ћорђу. Онда пратиоци цареви, пажљиво посматрајући

мученика, познадоше да је то главом Ђорђе. Још и сам мученик велегласно викаше: Ја сам Ђорђе! - И бише сви запрепашћени, и у недоумици ћутаху дуго. А двојица од присутних, претори[9] Анатолије и Протолеон, који беху раније оглашени у хришћанској вери, видећи ово необично чудо, потпуно се утврдише у Христовој вери, и повикаше: Један је Бог велики и истинит - Бог хришћански! И одмах цар нареди да ове ухвате, и без икаквог суда изведу ван града и мачем посеку. И многи други вероваше тада у Христа, али скриваху у себи веру, не смејући је исповедати од страха. И царица Александра, која се такође налазила у том идолишту и видеела мученика чудесно исцељеног, познаде истину. И кад хтеде да јавно исповеди Христа, епарх је задржа, и пре но што цар дозна, нареди да је одведу дома.

Злотворни пак Диоклецијан, који није могао творити никакво добро, нареди да светог Георгија вргну у ров негашеног креча, да га затрпају, и тако оставе три дана. Вођен тамо, светитељ се велегласно мољаше Богу, говорећи: Господе Боже мој, услиши молитву слуге Твога, и погледај на ме, и смилуј се на ме, и избави ме од замки непријатеља, и дај ми да до краја непроменљиво сачувам исповедање светог имена Твог. Господе, не остави ме због грехова

мојих, да не би некад рекли непријатељи моји: Где је Бог његов? Покажи силу Твоју и прослави име Твоје у мени непотребном слози Твом. Мени недостојном пошљи Анђела Твог чувара. Господе, који си пећ вавилонску у росу претворио и света Три младића неповређене сачувао, јер си благословен вавек, амин.

Тако се помоливши и све тело своје крсним знаком оградивши, он се спусти у ров радујући се и славећи Бога. Слуге га онда везана затрпаше у негашеном кречу, па одоше. Трећег дана нареди цар да се кости мученикове изваде из рова са негашеним кречом, јер је сматрао да је мученик сагорео у кречу. И кад слуге разгрнуше креч, нађоше светитеља преко очекивања читава, жива и здрава, и одвезана како стоји, светла лица, са рукама подигнутим к небу, и благодари Бога за сва Његова добротинства. А слуге и присутни беху избезумљени од ужаса и запрепашћења, и једногласно стадоше величати Георгијевог Бога, називајући Га великим.

Сазнавши за то Диоклецијан нареди да му се одмах доведе мученик. И гледајући га, силно се дивљаше, и упита га: Реци нам, Ђорђе, откуда у теби таква сила, и каквим то мађијама изводиш такве ствари? Сматрам да си веру Распетотога у мађионичарску вештину претворио, да би

својим чинима све задивио и себе као велика показао. Светитељ одговори: Ја сам очекивао, царе, да нећеш моћи ни уста отворити да хулиш свемоћног Бога, коме је све могуће, и чудесно избавља од опасности оне који се у Њега надају. А ти, прелашћен ђаволом, отиснуо си се у такву дубину заблуде и погибао, да чудеса Бога мог, која својим очима гледате, називаш мађијама и чинима. Стога плачем због вашег слепила, и називам вас бедницима, и сматрам да сте недостојни мога одговора.

Тада Диоклецијан нареди да донесу гвоздене чизме, начичкане изнутра дугачким клинцима, да их усијају на ватри, обују мученика, па да га онда бијући гоне све до тамнице. У таквој обући гоњеном, мучитељ се ругаше мученику, говорећи: Како је Георгије брз тркач! Георгије, ти трчиш веома брзо - А мученик, тако љуто гоњен и жестоко бијен, говораше у себи: Трчи, Георгије, да би стигао, јер трчиш не као на непоуздано. Затим, призивајући Бога говораше: Господе, погледај с неба и види труд мој, и услиши уздисање окованог слуге Твог, јер се умножише непријатељи моји, и неправедном мржњом омрзнуше ме ради светог имена Твог. Но Господе, Ти сам исцели ме, јер се пометоше кости моје, и дај ми трпљење до краја, да не би некада рекао непријатељ мој: учврстих се на

њему! - Тако се мученик мољаше на путу за тамницу. И би бачен у тамницу, изнемогао телом од рана и силно изранављених ногу, али духом бејаше јак, јер целог тог дана и целе ноћи он не престајаше узносити Богу благодарност и молитве. И те ноћи Божјом помоћу он би исцељен од рана, и оздравише му ноге као и цело тело.

Сутрадан свети великомученик би изведен пред цара у позоришту. Са царем беше и цео сенат. Када цар угледа мученика како добро иде и не рамље ногама, као да уопште није био изранављен, веома зачуђен упита га: Шта је, Георгије, јесу ти чизме биле угодне? - Да, угодне, одговори светитељ. Онда цар рече: Одбаци дрскост, смири се, буди покоран, одреци се мађиоништва, па приступи и принеси жртву милостивим боговима, да те не би многим мукама лишили овог слатког живота. Свети Георгије одговори: Како сте безумни кад силу Божју називате мађиоништвом и бестидно се гордите обманом ђаволском! - Диоклецијан бесно погледа, и јаросно рикнувши прекиде мученикову реч, и нареди да светитеља бију по устима да би се научио не вређати цара. Затим заповеди да га воловским жилама бију све дотле док парчад тела његовог и крв његова не покрише земљу.

Иако тако свирепо мучен, свети великомученик Георгије се ни најмање не измени у лицу које беше светло. Дивећи се томе веома много, цар рече својим присутним велможама: Ово код Георгија није ни јунаштво ни сила већ дело мађиоништва. На то Магненције рече цару: Овде има један вешт мађионичар; ако га позовеш, он ће брзо победити Георгија, и Георгије ће се покорити твојој наредби.- Мађионичар би одмах позван, и кад изиђе пред цара овај му рече: Очи свих овде присутних видеше шта учини овај погани човек Георгије. А како он то учини, знате само ви који сте вични мађијама. Стога ти: или Георгијево мађиоништво победи и сатри, и учини да нам се Георгије покори, или га мађионичким отровима уклони из овог живота, те нека он мађионичар умре од мађија. Ја сам му због тога и допустио да живи до сада. - Мађионичар коме беше име Атанасије обећа да ће све то привести у дело идућег дана. Цар онда нареди да мученика држе у тамници, и оде са судишта. А светитељ, одведен у тамницу, призиваше Бога говорећи: Покажи, Господе, милост Своју на мени, управи стопе моје исповедништву Твоме и доврши течење моје у вери Твојој, да се у свима прослави пресвето име Твоје.

Сутрадан цар опет дође на судиште и седе, гледан од свију. А дође мађионичар Атанасије, гордећи се својом мудрошћу, носећи и показујући цару и свима присутнима меке мађионичарске напитке у разним судовима, и рече цару: Нека се сада доведе овде онај осуђеник, па ће видети разноврсну делатност наших богова и силу мојих враџбина. - И узевши један суд, он рече: Ако хоћеш, о царе, да тај безумник послуша тебе у свему, онда нека попије овај напиток. - Затим узе други суд и рече: Ако је по вољи суду твојем да онај осуђеник види горку смрт, нека попије ово.

Цар нареди, и свети Георгије одмах би доведен преда њ на суд. И рече цар светитељу: Георгије, сада ће све твоје мађије бити уништене и престаће. - И нареди да светитеља силом напоје мађионичарским напитком. Светитељ са поуздањем испи отров, и стајаше неповређен радујући се, и ругајући се демонској обмани. Бесан од једа, цар нареди да светитеља силом напоје и другим напитком, пуним смртоносног отрова. А светитељ, не чекајући да га приморавају, сам добровољно узе суд и испи смртоносни отров. И отров му нимало не нашкоди, јер помоћу благодати Божје би сачуван од смрти.

То зачуди цара и цео сенат, а и мађионичар Атанасије стајаше запањен, чудећи се и двоумећи. Затим, после неког времена цар рече мученику: Георгије, докле ћеш нас зачуђивати својим делима? Докле нам нећеш изрећи истину? Какве су то мађионичарске ујдурме које чине те ниподаштаваш муке које ти се причињују, нити ти нашкођују смртоносни напитокци? Кажи нам све отворено, јер желимо да те кротко саслушамо.

Тада блажени Георгије одговори: Не мисли, о царе, да људска довијања чине те ми ниподаштавамо муке, већ то чинимо призивањем Христа и силом Његовом, јер уздајући се у Њега ми, тајно поучавани од Њега, ништа не сматрамо најразноврсније муке. Диоклецијан упита: А какво је то тајно поучење Христа Твог? Свети Георгије одговори: Знајући унапред вашу злотворну злоћу, Господ Христос научи слуге Своје да се не боје оних који убијају тело а душе не могу убити, и још рече: Длака с главе ваше неће поганути, и ако што смртно попијете, неће вам наудити (Мт. 10, 28; Лк. 21, 18; Мк. 16, 18). И још чуј, о царе, Његово нелажно обећање нама које Он сажето изрази овим својим речима: Који верује у мене, дела која ја творим и он ће творити (Јн. 14, 12). Диоклецијан упита: А која то дела ви називате

његовим? Светитељ одговори: Слепе просвећивати, губаве очишћавати, хромима ход давати, глувима слух отварати, нечисте духове изгонити, мртве васкрсавати. Ова дела, и дела слична овима, јесу Христова дела.

Цар се онда обрати Атанасију мађионичару са питањем: Шта ти велиш на ово? Атанасије одговори: Чудим се како се овај руга твојој кротости говорећи лажи, и нада се да се извуче из моћне руке твоје. Јер ми који сваког дана уживамо у многобројним добротинствима бесмртних богова наших, још никада не видесмо да мртваца васкрсоше, а овај човек, уздајући се у мртваца и сматрајући Распетог за Бога, бестидно тврди да је Распети творац великих дела. Но пошто он пред свима нама тврди да је његов Бог творац таквих чудеса и да они који верују у Њега добише од Њега нелажно обећање да и они творе дела која је и Он творио, нека онда овај васкрсне мртваца пред тобом, царе, и пред свима нама, па ћемо се и ми покорити његовом Богу као многомоћном. Ето, недалеко одавде налази се гроб у који је пре неколико дана сахрањен мртвац кога сам ја за живота познавао. Ако Георгије васкрсне њега, онда ће нас истински победити.

Зачуди се цар таквом предлогу Атанасијевом. Гроб пак тај бејаше велик, и налазио се пола

стадије далеко. Суд над Георгијем вршио се у позоришту крај градске капије, и из позоришта се видео тај гроб ван града, пошто је у јелина био обичај да своје мртваце сахрањују не у граду него ван града. Цар онда нареди мученику да васкрсне мртваца, и на тај начин покаже силу Бога свог. А антипат Магненције моли цара да Георгија ослободе окова. Пошто скинуше окове са светитеља, Магненције му рече: Сада, Георгије, покажи чудесна дела Бога твог, па ћеш нас привести вери у Њега. - Светитељ му одговори: Бог мој који је из ничега створио све, моћан је да мноме слугом Својим васкрсне тог мртваца, али ви, пошто вам је ум помрачен обманом, не можете да схватите истину. Но ради овог присутног народа учиниће Бог мој то што ви кушачки тражите. Само немојте то приписати мађијама. Ето, мађионичар кога позвасте поуздано тврди да никаква мађија, нити сила икаквог бога, није никада могла васкрснути мртваца. А ја ћу на очиглед свих присутних и чујно за све призвати Бога мог.

Рекавши то, он преклони колена своја, и дуго се са сузама мољаше Богу. Затим устаде и громко се опет помоли Богу говорећи: Боже векова, Боже милости, Боже свих сила, Боже све-могући, Господе Исусе Христе. Ти не посрамљујеш оне који се у Тебе уздају, - услиши

у овај час мене смиреног слугу Твог Ти који си услишавао Своје свете Апостоле на сваком месту у свима чудесима и знамењима: дај овом злом нараштају знамење које тражи, и васкрсни мртваца из гроба, на посрамљење оних који Те одбацују, а на славу Твоју и Твога Оца и Пресветога Духа. О Господе, покажи присутнима да си Ти једини Бог на васцелој земљи, да би познали Тебе, свемоћног Господа, и увидели да се све покорава Твоме мигу. Јер је Твоја слава вавек, амин.

А кад изговори "амин", настаде огромна хука и земља се затресе, те се сви силно препадоше. И надгробни споменик паде на земљу, гроб се отвори, мртвац устаде жив и изађе из гроба, док су сви присутни посматрали то премрли од страха. Затим настаде велика граја у народу: многи се радоваху и хваљаху Христа као великог Бога. А цар и они са њим, испуњени ужасом и неверјем, најпре говораху да је Георгије, велики мађионичар, васкрсао из гроба не мртваца већ неког духа и привиђење, да би обмануо гледаоце. А кад затим увидеше да то није привиђење него човек који је стварно васкрсао из гроба и призива име Христово, они притекоше Георгију и прибише се уз њега, веома збуњени и избезумљени. И не знајући шта да раде, они ћутаху. Атанасије пак притрча и

припаде к ногама светитељевим, исповедајући да је Христос свемоћни Бог. И мољаше мученика да му опрости грехе које учини у незнању. :

Но пошто прође прилично времена, Диоклецијан нареди да народ ућути, и стаде говорити овако: Људи, видите ли превару? Видите ли поквареност и лукавство ових мађионичара? Овај најбезбожнији Атанасије, помажући себи сличног мађионичара, даде овоме не отров већ неки чаробњачки напиток који поможе овоме да нас обмане, јер они живог човека својим чинима преставише као мртваца, и својим враџбинама тобож га васкрсоше из мртвих на наше очи. - Рекавши то, цар нареди да се без икаквог ислеђења и суда одрубe главе Атанасију и човеку васкрслом из мртвих, а да светог мученика Христовог Георгија држе у тамници и оковима док он посвршава државне послове и смисли шта ће радити с мучеником. Свети пак Георгије, обревши се у тамници, радоваше се духом и благодарима Бога говорећи: Хвала Ти, Господе, Ти не посрамљујеш оне што се у Тебе уздају. Благодарим Ти што ми свуда помажеш, и што ми свакодневно чиниш велика добра и моју недостојност украшаваш благодаћу Својом. Но удостоји ме, Боже, Боже мој, да ускоро созерцавам славу Твоју пошто потпуно посрамим ђавола.

Док је свети великомученик био у тамници, к њему су долазили они што због његових чудеса беху поверовали у Христа. Они су златом потплаћивали тамничке стражаре. Долазећи к светом великомученику они су припадали к ногама његовим и учили се у њега светој вери. А болесници међу њима исцељиваху се од својих болести, јер их свети Георгије исцељиваше призивањем имена Христова и крсним знамењем. Тако многи долажаху к њему у тамницу. Међу долазницима беше неки човек по имену Гликерије, прост земљорадник. Њему се догоди те му во паде са брега у провалију, и црче. Чувши за светитеља, Гликерије отрча к њему плачући за својим волом. А светитељ, осмехнувши се тихо, рече: Брате, иди с радошћу, јер Христос мој оживе вола твог. - И он, искрено поверовавши мучениковој речи, оде и затече вола живог, као што му каза светитељ. Па не часећи ни часа, он крену натраг к мученику. И хитајући кроз град, он громко викаше: Заиста је велик Бог хришћански! - Но војници га ухватише и цара о њему обавестише. Цар Диоклецијан, испунивши се гнева, не хтеде ни да види Гликерија, већ нареди да му се без суда одмах отсече глава ван града. А Гликерије радосно као на пир хиташе у смрт за Христа, и престижући војнике он великим гласом

призиваше Христа Бога молећи Га да му проливање крви његове урачуна уместо крштења. И тако Гликерије сконча.

Утом неки сенатори обавестише цара како Георгије, седећи у тамници, буни народ, јер многе одвраћа од богова и приводи Распетоме, и чудотвори мађиоништвом, те сви трче к њему. И предложише цару да Георгија опет изведе на суд, па ако се не покаје и не обрати боговима, онда да брзо буде осуђен на смрт. Цар дозвола антипата Магненција па му нареди да за сутра спреми судиште код Аполоновог идолишта, да би јавно судио мученику. Но те ноћи, молећи се у тамници, свети Георгије задрема мало и виде у сну Господа који га Својом руком прихваташе, и загрливши целиваше, и венац му на главу стављаше, говорећи: Не бој се, него буди храбар, јер ћеш се удостојити да царујеш са мном! Не малаксавај, већ што пре дођи к мени да примиш што ти је уготовљено.

Пробудивши се и радосно заблагодари Богу, светитељ позва к себи тамничког стражара и упути му ову молбу: Једну милост молим од тебе, брате: допусти да слуга мој дође до мене, јер му имам нешто казати. - Стражар допусти, и уђе слуга који је неотступно стајао пред тамницом и веома пажљиво записивао светитељева дела и речи. Ушавши, он се до земље поклони

господару свом који је био у оковима, и распострт крај ногу његових на земљи, плакаше. Но светитељ, подигавши га, наређиваше му да буде весео, и исприча му своје виђење рекавши: Чедо, Господ ће ме скоро позвати к себи. Но ти по одласку мом из овог живота, узми ово моје смирено тело са мојим завештањем, које написах пре мога подвига, с помоћу Божјом однеси га нашем дому у Палестини, и изврши све што сам завештао. Притом имај страх Божји и непоколебљиву веру у Христа. - Слуга обећа да ће све извршити, и пошто се много исплака, светитељ га с љубављу загрли и, давши му последњи целив, он га отпусти с миром.

Сутрадан при изгревању сунца цар седе на судишту и пред њега изведоше светог мученика. Прикривајући свој гнев, цар му стаде говорити кротко: Не изгледа ли ти, о Георгије, да сам пун човекољубља и милости, када имам толико саучешћа за тебе? Сведоци су ми сви богови да веома штедим младост твоју због цветајуће у теби лепоте и памети и храбрости. Ја желим да заједно са мношћу царујеш и будеш други по части, ако би хтео да се обратиш боговима. Реци нам дакле, шта ти о томе мислиш. - Свети Георгије одговори: Требало је, о царе, да толику милост твоју према мени покажеш раније, а не

да тако страшно будеш свиреп према мени. - Саслушавши с уживањем овакве мученикове речи, цар одмах изјави: Ако хоћеш да ми се као оцу с љубављу покориш, ја ћу те узвратити великим почастима за све муке што си поднео. Свети Георгије одговори: Ако пристајеш, о царе, онда хајдмо у храм да видимо богове које ви поштујете.

На то цар устаде хитно и с радошћу, и са целим сенатом и многим народом оде у Аполонов храм, водећи чесно са собом и светог Георгија. А народ клицаше цару хвалећи га што боговима својим прибавља силу и победу. Кад уђоше у храм и жртва би спремљена, настаде тајац, и сви гледаху у мученика непоколебљиво убеђени да ће он принети боговима жртву. Светитељ приђе Аполоновом кипу, и пруживши руку према њему, њега бездахног упита као живог: Ти ли хоћеш да ти принесем жртву као Богу? Говорећи то, светитељ начини крсни знак према идолу. Тада демон који је живео у идолу овакав глас даде од себе: Нисам Бог, нисам! И ниједан од сличних мени није Бог-Само је један Бог, и то онај кога ти проповедаш. Ми пак од Анђела што служажу Њему постадосмо отпадници и, овладани завишћу, ми варамо људе. Светитељ му на то рече: Како се онда усуђујете да остајете овде, када сам овде дошао

ја, служитељ истинитог Бога? - Када светитељ то рече, стаде из идола излазити некакав шум, и звук, и плачни глас. Затим изненада попадалаше сви идоли на земљу и разбише се. Тада жреци и многи од народа као луди бесно навалише на светитеља, и бијући га и везујући га они довикиваху цару: Погуби овог мађионичара, царе, погуби, док нас он није погубио!

Док су вика и метеж трајали и глас о томе брујао по целом граду, царица Александра, која је дотле била потајна хришћанка, не могаше више то да крије, већ похита тамо где бејаше свети великомученик Георгије. Када чу народну вреву и издалека угледа окованог мученика, она стаде викати велегласно: Боже Георгијев, помози ми, јер си једино Ти свемоћан. - А када се народна врева утиша мало, Диоклецијан нареди да мученика доведу пред њега. Од силне јарости он као луд викну на светитеља: Таквом ли ми благодарношћу узвраћаш за моју милост према теби, о најпоганија главо? Свети Георгије му одговори: Тако сам навикао поштовати твоје богове, о безумни царе! Та застиди се једном да спасење своје приписујеш таквим боговима, који ни себи не могу помоћи, нити присуство Христових слугу поднети.

Док је светитељ говорио то, гле, стиже царица Александра, исповедајући смело пред свима

Христа Бога. Усто и к ногама мучениковим припадаше, и мучитељево безумље пљуваше, грдећи богове и проклињући оне који им се клањају. А цар, избезумљен од великог запрепашћења што види своју супругу како неустрашиво слави Христа и ниподаштава идоле и припада к ногама мучениковим, упита је: Шта ти би, Александро, те си се прилепила уз овог мађионичара и чаробњака, и тако се бестидно одричеш богова? - Но она се окрену од њега и не даде му оговора. Због тога се Диоклецијан још више разјари и не хтеде даље да испитује ни Георгија ни царицу, него одмах изрече обојима овакву смртну пресуду:

Наређујем да се мачем посече свезли Георгије који је изјавио да је галилејанин и који је много хулио на богове и на мене, заједно са царицом Александром коју је Георгије упропастио мађијама и која је као и он безумно грдила богове.

Тада војници нарочито за то одређени зграбише окованог мученика и поведоше ван града, вукући са њим и благородну царицу. Усрдно му следећи, царица се у себи мољаше Богу шапћући и често у небо погледујући. Но кад дођоше до једног места, царица малакса телом и замоли да мало седне. А кад седе, она

наслони главу на зид, и предаде дух свој Господу.

Видевши то, мученик Христов Георгије прослави Бога, и с великом радошћу иђаше молећи се Господу да се и његово течење заврши добро. А кад стигоше на губилиште, он подиже глас свој и мољаше се овако: Благословен си, Господе Боже мој, што ниси дао да ме зубима растргну они који су ме тражили, и што ниси обрадовао непријатеље моје због мене, и што си душу моју избавио као птицу из замке ловачке. Услиши ме и сада, Господе, и буди крај мене слуге Твога у овом последњем часу, и избави душу моју од лукавства ваздушнога кнеза, великога ратника, и од његових нечистих духова. Онима што у незнању свом сагрешеше против мене не упиши им као грех, него им подај опроштај и љубав Твоју, да би Те и они познали, и тако добили удео у царству Твом са избраницима Твојим. Прими и моју душу са онима који су Ти угодили од памтивека, не узевши у обзир оно што сагреших свесно и несвесно. Сети се, Господе, оних, што призивају величанствено име Твоје, јер си благословен и свепрослављен вавек, амин.

Помоливши се тако, свети Георгије радосно преклони под мач главу своју, и би посечен двадесет и трећег априла 303 године, добро

завршивши исповедање, окончавши течење и сачувавши веру чисту. Зато и доби венац правде.

Таква су славља великих подвига храброга војника; такве су његове борбе и славне победе над непријатељима; подвизавајући се тако, он се удостоји непропадљивог и вечног венца. Нека се његовим молитвама и ми удостојимо удела праведних и стајања с десне стране у дан другог доласка Господа нашег Исуса Христа, коме приличи свака слава, част и обожавање кроза све векове, амин.

ЧУДЕСА СВЕТОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА

У сиријском граду Рамелу зидала се црква од камена у име светог великомученика Георгија. Али пошто у том крају не беше камена од кога би се могли правити црквени стубови, то се такав камен довозио морем из далеких прекоморских земаља. Зато многи богољубиви грађани рамелски одоше у прекоморске земље, да купе камене стубове за цркву. А оде и једна благочестива удовица, пуна усрђа и вере према светом великомученику Георгију, желећи да од своје сиротиње купи један стуб светитељу. И у једној прекоморској земљи она купи изврстан

стуб, Довезе га на морску обалу, где рамелски градоначелник, богат човек, утовариваше у лађу неколико стубова које беше купио, и срдечно мољаше градоначелника да и њен стуб прими на лађу и одвезе цркви светог мученика. Али он не услиши њену молбу и не прими њен стуб, већ само своје стубове утовари у лађу и отплови. Тада жена паде ничице на земљу плачући од жалости, и призиваше у помоћ светог великомученика да он како зна учини да њен стуб буде однесен у Рамел у цркву његову. Тако тугујући и плачући жена заспа, и јави јој се у сну свети великомученик Георгије као војвода на коњу, подиже је са земље и рече јој: Што тугујеш, жено, кажи ми. Она му исприча разлог своје туге, и виде како светитељ сиђе с коња и упита је: Где желиш да поставиш стуб? Она му одговори: На десној страни цркве. И светитељ тог часа написа својим прстом на стубу ово: Овај удовичин стуб да буде постављен на десној страни цркве иза првог стуба, да би био други. Написавши то, он рече жени: Помози ми ти сама. И кад се обоје ухватише за стуб, камен постаде лак, и они га бацише у море.

Такав сан виде жена. И кад се пробуди од сна, не нађе стуб на оном месту. И положивши наду на Бога и на његовог слугу светог Георгија она крену на пут дому свом. Но пре њеног

доласка у град Рамел, и пре него што доплови лађа, њен стуб се одмах сутрадан по њеном сновиђењу обрете на обали пристаништа у Рамелу. И када градоначелник са својим стубовима стиже лађом и искрца се на обалу, он угледа удовичин стуб и на њему речи које светитељ прстом својим исписа, а које се беху урезале у тврдом камену као да су у иловачу уписане, и веома се зачуди. И схвативши чудо које учини свети великомученик, и познавши свој грех, он се кајаше што одбаци удовичину молбу и многим молитвама просаше од светитеља опроштај. И доби опроштај од светог Георгија који му се јави у виђењу. И стуб удовичин би постављен на оном месту које беше одредио светитељ по жељи жениној.

После много година Сиријом завладаше Сарацени, и у граду Рамелу, у споменутој цркви светог великомученика Георгија догоди се следеће чудо. Један угледни Сарацен уђе са другим Сараценима у цркву за време богослужења и видевши икону светог Георгија и свештеника како се пред њом моли и чита молитве, рече пријатељима својим на сараценском језику: Видите ли шта овај безумник ради? Моли се дасци. Хајде, донесите ми лук и стрелу да прострелим ту даску. И донесоше му одмах. Стојећи иза свију осталих он

затеже лук и пусти стрелу на мученикову икону. Но стрела полете не према икони већ увис, па се онда спусти и зари у руку тог Сарацена и рани је. Он одмах напусти цркву и оде својој кући. Рука га је све јаче и јаче болела, и тако силно отече да је личила на мех. А он горко кукаше од смртоносних болова. Но како у кући имађаше неке робиње које беху хришћанске вере, дозво их и рече им: Бејах у цркви вашег бога Георгија и хтедох да прострелим његову икону, али пошто нисам добро стрељао, стрела се поврати и зари ми се у руку, и ето умирем од неподношљивих болова. А оне га упиташе: Сматраш ли да си добро урадио дрзнувши се да пустиш стрелу на икону светог мученика. Сарацен одговори: Еда ли она икона има силу да учини да се ја овако разболим? Робиње одговорише: Ми нисмо учене и не знамо шта да ти одговоримо, него дозови свештеника па ће ти он казати о томе што нас питаш.

Варварин послуша савет својих робиња и посла по свештеника. Кад овај дође, он га упита: Хоћу да знам, какву силу има она даска или икона којој си се молио и клањао? Свештеник одговори: Ја се нисам клањао дасци већ Богу моме, Саздатељу свих, а молио сам светог великомученика Георгија, изображеног на дасци, да буде мој посредник пред Богом.

Варварин га упита: А шта је тај Георгије ако није ваш Бог? Свештеник одговори: Свети Георгије није Бог већ слуга Бога и Господа нашег Исуса Христа. Он је био човек као и ми, само је претрпео многе муке од незнабожаца који су га приморавали да се одрекне Христа. Пошто је све те муке јуначки претрпео и славно исповедао име Христово, он доби од Бога благодат да чини чудеса и знамења. Ми пак волећи га, поштујемо његову икону, и као у њега самог гледајући ми јој се клањамо, грлимо је и целивамо. Тако и ти радиш после смрти својих родитеља и миле браће; износиш њихово одело преда се, плачеш, целиваш га, као да њих саме пред очима својим имаш. И ми дакле поштујемо свете иконе, не као богове, - не било тога! -, већ као изображења слугу Божјих који преко икона својих чудотворе. Ето, и теби се догодило те си познао силу светог мученика када си се дрзнуо да стрелу пустиш на његову икону. А то се догодило за поуку другима.

Чувши то, Сарацен рече: Шта да радим? Видиш моју отечену руку, имам неподношљиве болове, и већ сам близу смрти. Свештеник му рече: Ако желиш да оздравиш и останеш жив, реци да ти се донесе икона светог великомученика Георгија, постави је изнад свога одра, намести кандило пред њом, припали га, па

нека сву ноћ гори, а изјутра узми јелеј из кандила, помажи болесну руку своју, притом веруј да ћеш оздравити, и биће ти тако. - Сарацен одмах замоли свештеника да му донесе икону светог Георгија. Свештеник је донесе; Сарацен је с радошћу прими и учини све онако како га свештеник научи. И када сутрадан изјутра помаза руку своју јелејем из кандила, одмах престадоше болови и рука му оздрави.

Задивљен и обрадован оваквим чудом, овај Сарацен упита свештеника, да ли у његовим књигама има што писано о светом Георгију. Свештеник донесе Житије и страдање светог великомученика Георгија, и читаше му. А он, слушајући пажљиво, држаше у рукама мученикову икону, и светитељу изображеном на икони говораше са сузама као живоме: О свети Георгије! ти си млад, али си био паметан; ја сам стар, али сам безуман. Ти млад - мио си Богу, а ја стар - лишен сам Бога. Молим те, моли за мене Бога твог, да и ја постанем слуга његов. - Затим, грлећи колена свештенику, мољаше га да га удостоји светог крштења. А свештеник не хоћаше, јер се бојаше Сарацена. Али кад виде његову веру и искрену молбу, он га тајно крсти ноћу из страха од Сарацена. А кад свану, новокрштени Сарацен изађе из своје куће, оде усред града, и на очиглед свима стаде са

великом слободом велегласно проповедати Христа, истинитог Бога, а сараценску веру проклињати. И одмах се слеже око њега мноштво Сарацена. Но пошто се испунише гнева и јарости, они као дивље звери навалише на њега и ножевима га на комаде исекоше. И тако, овај Сарацен за кратко време изврши добри подвиг исповедништва и доби мученички венац, помаган молитвама светог великомученика Георгија.

На острву Митилини бејаше славна и огромна црква светог великомученика Георгија. У житеља тога острва беше обичај да се сваке године о празнику светог Георгија скупљају у ту цркву и свечано прослављају светитељев празник. За то дознаше Агарјани на острву Криту, и једне године нападоше увече на цркву: они људи који беху око цркве разбегоше се и умакоше од Агарјана, а оне што затекоше у цркви, Агарјани похваташе, везаше, и у ропство одведоше. Међу заробљенима бејаше и један младић. Њега поклонише кнезу агарјанском на Криту.

Када прође година и настаде празник светог Георгија, родитељи овог младића, иако лишени сина, ипак не напустише обичај: сваке године о празнику светитељевом одлазити у његову

цркву, и у дому свом приређивати изобилан обед у част и спомен светог Георгија. И када званице стадоше долазити на обед, мајка заробљеног младића опет тркну до цркве која није била далеко, и паде ничице на земљу плачући и молећи светитеља да јој како зна спасе сина из ропства. И би услишена од брзог помоћника, Јер после завршене молитве она се врати дому свом; званице беху за трпезом; њен муж најпре призва име светог великомученика Георгија, величајући његову помоћ и заступништво пред Богом; затим стаде гостити званице, и послуга са вином стајаше готова; у том тренутку и син њихов, спасен из ропства светим Георгијем, појави се пред њима, држећи у руци чашу са вином и пружајући је мајци. Јер тог тренутка он је на Криту дворлио кнеза агарјанског за трпезом; и таман беше налио вино у чашу, и био готов да је пружи господару свом, он се, пренесен, тог часа обрете у Митилини у дому свом са чашом пуном вина. А кад га угледаше званице што беху за трпезом, запрепастише се, и питаху га, где је био, и откуда је дошао, и како се обрете међу њима. Он им одговори: ову чашу напуних вином, да је пружим кнезу, али ме у том часу дохвати један пресветли човек који је био на коњу, посади ме поред себе на коња, и ја једном руком држах

чашу а другом се држах за његов појас, и обретох се овде, као што видите.

Чувши то, сви се пренеразише дивећи се овом преславном чуду. И уставши, одадоше благодарност Богу и његовом угоднику, светом великомученику Георгију. Чудо, слично горњем чуду, казује монах Козма. У дане грчког цара Василија, вели монах Козма, кад ја бејах млад, цар одреди војводу, мога господара код кога сам службовао, да иде на острво Кипар. Када стигосмо на Кипар, чусмо за чудо светог великомученика Георгија, које се о његовом празнику догодило у његовој цркви. Тамошњи житељи испричаше нам како је син свештеника, који је служио при цркви светог Георгија, био од Сарацена одведен у ропство, па се сада, на сам празник светог Георгија, обрео поред свога оца у цркви за време литургије. Војвода онда позва к себи свештеника и његовог сина, и распитиваше сина на који је начин дошао од Сарацена. Јуноша онда стаде причати овако: Како је Бог хтео, тако ме је свети Георгије ослободио. Ја пак не знам на који начин дођох; само знам да сам био у ропству ево трећа година. А заробљен сам био на овај начин: отац мој посла ме ради неке куповине лађом, на којој су били и други људи, но на нас нападоше Сарацени и све нас заробише. Мене онда одведоше у Палестину,

која је у то време била сва под Сараценима. Тамо служих господару мом, Сарацену, три године. И ево данас је осамнаести дан откако ми господар мој нареди да му однесем купаћи прибор у опште купатило, пошто је желео да се тако окупа. Окупавши се он ме упита: Ниси ли ми донео опсим[10] да пијем? Ја му одговорих: Нисам, донео, господару. - Он онда полете да ме бије, а ја умакох, дотрчах дома код госпође, узех опсим од госпође, и похитах у купатило код господара. Пут је водио поред хришћанске цркве, у којој се у то време служила света литургија. Ја чух где се у цркви пева после Входа кондак светом Георгију: Воздјелан од Бога показалсја јеси... А беше празник светог Георгија. Чувши то појање, ја горко заплаках: Свети великомучениче Георгије, зар не би пријатан Богу и теби ниједан уздах слуге твога, оца мога? Зашто си презрео његове сузе и молитве, које ти он приноси у твојој цркви за мене, да ме спасеш овог заробљеништва и робовања?

Говорећи тако, ја дотрчах у купатило. А кад ме господар мој виде уплакана, стаде ме љутито тући, и рече ми: Налиј! И ја налих опсим у чашу. А господар нареди: Долиј топле воде! И кад узех суд са топлом водом да долијем у чашу, ја престадох видети господара мог, и повиках:

Господару, не видим! - И нека ме сила подиже са земље, и ја више не чух шта говори мој господар, већ чух где се пева песма: Једин свјат, једин Господ Исус Христос, во славу Бога Отца, амин. И угледах себе у олтару, и оца мог како држи свети путир и говори црквењацима: Дајте топлоту (тојест топлу воду). И где ја, стојећи пред њим са сасудом топле воде, хтедох да налијем топлу воду у свети путир. Јер се ја изненада обретох у олтару стојећи пред оцем који је литургисао као што стајаш у купатилу пред Сараценом, држећи у једној руци чашу са опсимом а у другој сасуд са топлом водом. А мој отац, угледавши ме, упита црквењаке: Ко је овај младић? Они му зачуђени одговорише: Не знамо ко је то и откуда је. - А ја бејаш ошишан и у сараценском оделу, и рекох оцу: Не познајеш ли ме, оче? Ја сам твој син Филотеј. На то ми отац рече: А зашто је чаша и тај сасуд у твојим рукама, и шта се налази у њима? Ја му одговорих: У чаши је опсим а у сасуду топла вода. Јер ја се налажах са господарем мојим у купатилу близу Јерусалима, и кад хтедох да му пружим ово пиће, ја се тог тренутка обретох крај тебе у цркви.

Отац мој уздрхта од запрепашћења, и замало не испусти из руке свети путир, толико се беше заборавио. А ја испустих на земљу чашу и сасуд

с топлом водом, па ухватих оца за руку и рекох: Не узнемиравај се, оче, већ заврши службу. Онда отац мој метну путир на свету трпезу, и подигавши к небу руке узнесе благодарност Богу и одаде хвалу светом Георгију. А чаша коју испустих на мермер не разби се нити се проли; исто тако и суд са топлом водом. И пошто отац заврши службу, загрли ме и целива са сузама, па одосмо дома. А кад се чу да сам дошао, сабраше се у нашем дому сви наши рођаци и суседи, и видевши ме радоваху се и прослављаху Бога и Његовог слугу светог Георгија, који ме у трен ока избави од Сарацена.

Чувши овакву повест свештениковог сина, војвода и сви што беху с њим прославише Бога и светог Георгија, и пошто дадоше њему и његовом оцу велике дарове отпустише их.

Слично предњим чудима постоји још једно чудо светог великомученика Георгија. И то ово. У Пафлагонији[11], у граду Амастриди, живљаше човек по имену Леонтије, са својом супругом Теофаном. Обоје су имали велику веру и усрђе према светом великомученику Георгију. Стално су одлазили у његову цркву, која је била недалеко крај реке зване Партениос, због чега и црква светог мученика би прозвана партенија. Ту цркву они украшаваху сваковрсним украсима од своје имовине из своје љубави

према светом Георгију, кога су сматрали за свог покровитеља, хранитеља и заштитника. Сваке године они су чесно и побожно прослављали спомен мучеников: давали су многе милостиње, приређивали богате обеде ништима и убогима и странцима, а и сродницима и суседима. Па су и свог јединца сина назвали Георгијем, јер су стално с љубављу имали на уму и на језику име светог великомученика.

У то време цароваше код Грка Константин Седми[12], син Лава Мудрог. И настаде рат између Бугара и Грка. Бугари са Маџарима и Скитима навалише на грчке земље, пустошаху их и плењаху. То би разлог да се грчка војска мобилише. И пошто Леонтије, житељ града Амастриде, бејаше официр, то и њему би наређено да крене у рат. Но Леонтије беше већ стар, а Георгије син његов беше младић у најбољим годинама и храбар. Зато он намисли да уместо себе пошаље у војску свог сина. Али најпре он и Теофана одведоше њега у гореспоменуту цркву, и молећи се пред иконом светог великомученика Георгија они говораху: Теби, о свети великомучениче Георгије, препоручујемо нашег милог јединца, кога из љубави према теби назвасмо твојим именом. Ти му буди путовођ, и чувар у рату, и врати нам га читава и здрава, да би, имајући твоје

доброчинство као плод вере наше према теби, свагда многом доброчинствима прослављали твоје старање о нама и твоју заштиту.

Помоливши се тако, они послаше сина у рат. А кад поче борба, Грци најпре победише Бугаре, потом се Бугари прибрасе и стадоше побеђивати Грке, пошто Бог допусти то због грехова. И би страховита сеча, и сила грчка подлеже оштрици противничког мача, да једва ко умаче из те битке. Тада један Бугарин ухвати жива Леонтијевог сина Георгија, и молитвама светог Георгија он би сачуван од смрти. Јер тај Бугарин, видећи да је Георгије млад и диван, поштеде га и одведе у своју земљу. Тамо му Георгије служаше као заробљеник.

Леонтије и Теофана, када чуше да је грчка војска побеђена и када видеше да им се син не враћа, плакаху и кукаху неутешно, држећи да им је син погинуо у рату. И падајући пред иконом светог великомученика у његовој цркви они вапијаху: Зар са таквом надом, мучениче Христов, ми поверисмо теби наше премило јединче, да га разнесу птице небеске и звери земаљске? Зар си тако услишио наше свакодневне молитве и уздахе? Ако за нас старе ниси имао милосрђе, могао си се бар смиловати на његову расцветану младост. Зашто си, угодниче Божји, презрео нашу кукавност?

Тако наричући са потресном кукњавом и јаукањем, они су расплакивали све присутне. Нарочито је мајка непрестано сваки дан горко плакала и нарицала.

Та победа над Грцима догодила се у месецу августу. Пошто прође јесен и зима, настаде април и приближаваше се спомен и празник светог великомученика Георгија. Леонтије и његова супруга, иако беху очајни због свог сина, јер су сматрали да је погинуо у рату, ипак не напустише своје усрђе према светом мученику Георгију, већ по свом обичају припремише богату трпезу. И после службе Божје у цркви, они позваше к себи многе госте: ближње и даљне, странце и ниште. Сви они бише посађени за трпезу, и за време обеда разговарало се само о Георгију који се није вратио из рата. Родитељи често удараху у плач, а гости их тешаху, нарочито ојађену мајку која је много ридала. Син пак њихов Георгије у ропству вршио је дужност куvara код свог господара. И тог дана кувајући јела он се сећаше родитеља својих на дому, и њиховог празновања; сећаше се сродника, пријатеља и суседа, и говораше у себи: Какве су сада трпезе у дому родитеља мојих? Ко је све за трпезом? Какво ли је сећање на мене? Сматрају ли ме за живог или погинулог?

Помишљајући то у себи, он ридаше горко. А кад дође време обеда, требало је да сам Георгије однесе пред господара неко јело са грнцем. Обрисавши сузе, он узе са ватре врео грнац и понесе. И тог тренутка он се обрете у дому родитеља својих стојећи пред лицем свих званица. О чуда. Сви се запрепастише гледајући изненада пред собом Леонтијевог сина Георгија са врелим грнцем у рукама. А родитељи помислише да виде привиђење. Но кад увидеше да је то стварност а не привиђење, радосно полетеше к сину, и стадоше га грлити и љубити, плачући од неизмерне и неочекиване радости. Тако исто и сви присутни плакаху од радости. И распитиваху Георгија, како остаде жив у рату, и где је био, и како изненада дође дома. А он подробно исприча све о себи; а о своме изненадном избављењу из ропства каза ово: Овога часа рађах у кујни мога господара, и би ми наређено да однесем са грнцем ово јело господару. Ја га узех и понесох, и кад уђох у собу у којој господар мој обедаше и учиних неколико корака, изненада угледах једног војника на коњу; сав је блистао неком неисказаном светлошћу; и он ме узе са овим грнцем, и не знам како ме постави овде пред вама. Кад то чуше, сви, а нарочито родитељи, узношаху велику благодарност Богу и светом

великомученику Георгију. А сви једоше и од тог јела. И догоди се друго чудо: јер уколико јеђаху из оног грнца, утолико се умножаваше јело у њему; а грнац беше мали, таман за један оброк једноме човеку; званица пак бејаше врло много, и сви једоше довоље, хвалећи Бога и говорећи: Ето, свети великомученик Георгије посла нам о свом празнику из Бугарске изврсно јело. Затим онај грнац дадоше цркви светог великомученика Георгија са многим благодарношћу и приносима. И чуваше се грнац тај међу свештеним сасудима црквеним, као успомена на то преславно чудо светог великомученика Георгија.

Та стародревна црква светог великомученика Георгија беше од почетка веома мала, и са временом толико орону, да је била склона паду. И не беше никога ко би је оправрио и обновио или нову сазидао. Јер тамошњи житељи беху веома сиромашни. И тако та црква опусте. Но у њој се догоди следеће чудо. Тамо су се скупљала деца и играла се, а међу њима беше једно дете, које су остала деца стално побеђивала у играма и исмевала. Додија то малишану и он погледа према цркви светог Георгија и рече: Свети Георгије, помози ми да и ја победим у играма, па ћу ти донети у цркву добар колач. - И одмах тај малишан победи осталу децу у играма; и то не једанпут, већ и други пут, па и много пута.

Затим оде својој мајци и каза јој да је светом Георгију обећао као дар колач, и мољаше је да спреми колач, како би испунио своје обећање светом Георгију. А мајка чедољубива, и још више мученикољубива, ускоро спреми диван колач и даде га сину. Он га онако врућ однесе у цркву, положи пред олтаром, и поклонивши се оде.

У то време четири трговца, пролазећи поред цркве, свратише у цркву да се поклоне светом Георгију, и угледаше изванредан колач, који се онако врућ још пријатно пушио. Тада трговци рекоше између себе: Ово светитељ не требају, поједимо ми то, а место тога приложићемо тамјан. - И кад колач поједоше и пођоше да изађу из цркве, не могаху наћи црквена врата, јер им врата изгледаху као зид, и не могаху изаћи. Онда приложише по један сребрник, али опет не могаху изаћи. Затим приложише један златник, и помолише се светитељу да им допусти да изађу, али не могаху изаћи, јер их још држаше слепило. Тада сва четворица приложише по златник, и усрдно се помолише. И допусти им се излазак, јер нађоше црквена врата отворена, те изиђоше несметано. А ти златници и сребро послужише као почетни прилог за обнову те цркве, јер се глас о том чуду пронесе широм целе земље оне, и многи благочестиви људи приложише потребно злато и

сребро, те се сазида нова велика црква од камена, и украси сваком лепотом, и снабде потребним стварима- И збиваху се у тој цркви преславна чудеса у славу Христа Бога, а на похвалу светог великомученика Георгија.

Записано је још и оно чудо светог великомученика Георгија које учини над младићем, смртоносно уједеним од змије. То чудо саопштио је богоугодни монах, ава Георгије. Он је казивао: Када сам једном ишао путем у гору и носио крст у руци, срете ме један стари монах. И пошто узе од мене крст, он пође испред мене, и после кратког времена он сврну с пута на једну путању, а ја иђах за њим. И гле, показа се стадо оваца, а младић који их је пасео лежаше на самрти од уједа змије. У близини пак беше извор, и старац ми рече: Захвати воду да омијемо крст. - Пошто то урадисмо, ми отворисмо уста младићу и сипасмо му воду којом омисмо крст, и старац рече: У име пресвете Тројице исцељује те слуга Божји свети великомученик Георгије. - И подигнувши се, младић поврати из себе смртоносни отров, и устаде.

Старац упита младића: Испричај ми, како си се јуче клео убогој удовици, чију си овцу, коју ти је она дала да је пасеш, продао за три

сребрника? А њој си рекао да је вук појео овцу. Младић одговори: Да, оче, тако је. Него, како си ти то дознао? Старац рече: Док сам седео у својој келији, дојезди к мени човек на белом коњу и рече ми: Софроније, устани и иди брзо до извора што је одавде с десне стране на југ. Тамо ћеш наћи младића кога је змија ујела. А сретћеш тамо монаха који носи дрвени крст. Узми тај крст, омиј га водом, па ту воду дај младићу да пије, и притом говори овако: У име Оца и Сина и Светога Духа исцељује те слуга Божји мученик Георгије. И реци: отсада се не куни именом Божјим, ни светима његовим, нити чини коме кривду, и врати овцу убогој удовици, да ти се што горе не деси.

Када младић чу то од старца, паде му пред ноге, говорећи: Опрости ми, оче, јер је тако; ја сам продао овцу оне жене за три сребрника, и јуче сам је слагао да ју је појео вук. А та жена ме упита: Је ли то истина или лаж? Ја јој се на то заклекх: Тако ми Бога истинитог! - И рече ми жена: Не знаш ли да сам убога, и како можеш тако да чиниш? Али тражиће од тебе Бог и свети Георгије, јер ту овцу обећах светом Георгију за убоге о његовом празнику. Ја се дакле, настави јуноша, преварих и сагреших, него молим твоје богољубље, оче, помоли се за мене Богу и светом Георгију, да ми се опрости тај грех. А ја ћу сада

дати оној жени три овна за празник светог Георгија. И до краја свога живота даваћу убогима о празнику тога светитеља десетак од мога стада.

И тако исцељени јуноша, пошто измоли од тог блаженог старца опроштај и молитву, отиде на свој посао, благодарећи Бога и његовог угодника светог великомученика Георгија.

Не треба прећутати оно знаменито чудо које учини свети великомученик Георгије убивши аждају у Сирофиникији крај града Вирита, покрај мора, недалеко од града Лиде, где би погребено тело овог светог великомученика. То чудо изображено је разним иконома старим. А путницима који путују у Палестину показују место где се то чудо догодило. А оно се догодило на следећи начин. Крај града Вирита бејаше врло велико језеро, у коме живљаше огромна аждаја, страшан погубитељ. Излазећи из језера, она је многе људе грабила, у језеро одвлачила, и тамо их прождирала. И народ који је много пута ишао у хајку на њу, она је разгонила и побеђивала. Јер прилазећи градским зидинама она је дисањем својим испуњавала ваздух смртоносним отровом, од кога су се многи разбољевали и умирали. И беше невоља и туга и вапај и плач велики непрестано у том граду, у

коме су живели незнабошци. Сви житељи, и сам цар, беху идолопоклоници.

Једнога дана сабраше се житељи града Вирита, одоше код свога цара и упиташе га: Шта ћемо чинити, јер гинемо од оне аждаје? А он им одговори: Оно што ми открију богови, то ћу вам препоручити. - И он путем откривења доби од живећих у идиолима демона, тих убица душа људских, савет који саопшти житељима града. Савет овај: Да не би сви изгинули, треба сваки дан да редом дају своју децу, сина или кћер, оној аждаји за храну. Притом изјави: А кад дође ред на мене, онда ћу и ја дати своју кћер, иако ми је јединица.

Грађани прихватише овај царев савет, или боље савет демона, и одлучише да сви, и старешине и обични грађани, сваког дана дају децу своју за храну аждаји. И то на овај начин: сваки дан се имао остављати на обали језера нечији син или кћер, красно окићени. - И тако су радили, иако су много жалили и плакали за децом својом. А аждаја је излазила и јела децу. Пошто се обредише сви грађани у давању деце, дође ред и на цара. Грађани дођоше код цара и рекоше му: Ето, царе, ми смо сви по твојем савету и одлучи дали децу своју аждаји, шта сада наређујеш да чинимо? Цар им одговори: И

ја ћу дати своју једину кћер, а потом ћу вам јавити што нам богови буду опет открили.

Онда цар дозвоља своју кћер и нареди јој да се најлепше украси. И жаљаше за њом и плакаше силно са целим домом својим, али није могао да наруши одлуку, тобож божанску, а уствари демонску, о приношењу деце на жртву. И он даде своју кћер да је одведу аждаји, као жртву богу адског бездана. А он сам са својима сузним очима посматраше из палате како је воде. И одведоше девојку на одређено место на обали језера, на коме се приносила жртва аждаји. И она стајаше ридајући и очекујући смртни час, у који је аждаја имала изаћи из језера и појести је.

И гле, по промислу Божјем, који хоће да се сви спасу и да се град тај избави и од телесне и од душевне погибљи, наиђе тамо свети великомученик Георгије, војник Небеског Цара, јездећи на коњу и држећи у руци копље. И видевши девојку где стоји крај језера и силно плаче, он је упита због чега ту стоји и тако плаче. Она му одговори: Добри младићу, бежи брзо одавде са коњем својим, да не би заједно са мном погинуо. Светитељ јој на то рече: Не бој се, девојко, већ ми кажи шта ишчекујеш, док те народ издалека посматра? Девојка му одговори: О изврсни младићу, видим да си јуначан и храбар, но зашто желиш да умреш са мном?

Бежи брзо са овог места. Светитељ јој онда рече: Нећу отићи док ми не кажеш истину, због чега овде стојиш и плачеш, и кога очекујеш.

Девојка му онда исприча све редом о аждаји и о себи. На то јој свети Георгије рече: Не бој се, девојко, јер ћу те ја у име Господа мог, Бога истинитог, избавити од аждаје. Она одговори: Добри војниче, не жели да погинеш са мношћом него бежи, и избави себе од горке смрти; доста је да ја сама овде погинем, јер и мене нећеш избавити од аждаје, и сам ћеш погинути.

Док девојка говораше то светитељу, гле, појави се из језера она страшна аждаја, и стаде се приближавати својој уобичајеној жртви. Видевши аждају, девојка крикну силно: Бежи, човече, ево аждаја долази! - Свети Георгије се прекрсти, и призивајући Господа рекавши: У име Оца и Сина и Светога Духа, полете са коњем на аждају, снажно јој зари копље у грло, пригњечи је уз земљу, а коњ је ногама гажаше. Затим свети Георгије нареди девојци да својим појасем веже аждају и води је у град као кротког пса. А народ са запрепашћењем посматрајући где девојка води аждају, стаде бежати од страха- Онда им свети Георгије рече: Не бојте се, него се уздајте у Господа Исуса Христа, и верујте у Њега који ме посла к вама да вас избавим од аждаје.

И свети Георгије уби аждају мачем усред града, а људи извукоше њен труп изван града и огњем спалише. Тада цар тога града и сав народ повероваше у Христа и примише свето крштење. И би крштено тада двадесет и пет хиљада људи осим жена и деце. И на том месту потом би подигнута велика и прекрасна црква у име Пречисте Дјеве Богородице, кћери Небеског Цара Бога Оца, и мајке Сина Његовог, а невесте Духа Светог, у име светог победоносца Георгија, пошто је избавио ону девојку од видљиве аждаје. Он исто тако чува непорочну цркву Христову, и сваку душу православну помоћу својом од невидљивог прождиратеља у бездану ада, и од греха као од змије смртоносне.

Но овде се додаде и друго чудо: када се потом освећивала та црква, подигнута у име Пречисте Дјеве Богородице, и у част светог победоносца Георгија, онда у знак излирене благодати божанске, потече из олтара извор воде живе, исцељујући сваку болест код свих који с вером прибегавају, у славу Онога који је извор Живота, самог Цара славе, Бога у Тројици, Оца и Сина и Светога Духа, хваљеног вавек у светима Његовим, амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Цар Диоклецијан царовао од 284 до 305 године.
2. Аполон - један од најомиљенијих грчкоримских незнабожачких богова. Сматран богом сунца, просвете, уметности, друштвеног благостања и предсказивања будућности.
3. У свима већим тешкоћама незнабожачки цареви су се обично обраћали за савет жрецима - служитељима идола, који су им тобож откривали вољу богова. Овај обичај је нарочито био развијен у старој Грчкој. Тамо се изузетно славило Делфинско Прорицалиште (Оракул), где су постојале нарочите жене - прорицачице (питије).
4. На трножне столице седали су незнабожачки жреци, када су постављали питања својим боговима.
5. Никомидија - у старини велики малоазијски град у североисточном углу залива на Мраморном Мору. Основан у трећем веку пре Христа од витинског цара Никомеда I, од кога је и име своје добио. Данас се на месту некада славне Никомидије налази малено насеље Исмид.
6. Кападокија - област у Малој Азији.
7. Висок чин у војсци, отприлике пуковник.

8. Комит - код старих Римљана најстарији војни старешина, који је пратио цара на његовим путовањима. Пошто су комити сачињавали свиту цареву и уједно са тим били цареви саветници, њихово се звање веома ценило.
9. Претор - градски судија.
10. Опсим је пиће које Сарацени пију пошто га разблаже топлом водом.
11. Пафлагонија - малоазијска покрајина.
12. Константин (VII) Порфирородни царовао од 912 до 959 год.

